

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 575.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245217584160/facsimile.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sættende Aarhundrede

tin-Skolen med sit Stilemageri, og paa Ruinerne af det Franske Ridderskab, Despotiet med Skoleretten hævede sig, begge Dele efter det Byzantinske Mønster, og de vilde aabenbar allevegne ført til den Byzantinske Grav i Tyrkiets Ørk, dersom ikke ved Reformationen nye Kræfter var vaagnede, Plagerne formildede, og Folkene meer eller mindre førte tilbage til Menneske-Livet i sig selv og deres Modersmaal, saa der af dette Liv kunde udspringe en Oplysning, ei til Dødens men til Livets Tarv og Ære.

Først, naar man betænker dette, kan man forstaae, hvi baade Keiser Carl og Kongerne Frands den Første og Henrik den Ottende, trods al deres indbyrdes Kiv og Strid, og med deres fælles Ligegyldighed for Himlen, for Paven og Kirken, kunde være enige om at afskye Luther og Reformationen; thi baade maatte de føle sig fordunkede af Morten Luther, som en »Kongelig Skolemester« af en langt høiere Orden, og maatte finde, de voxde nedad, jo mindre Priis man salte paa »Purpur og kosteligt Linned«, Øiens-Lyst og Overdaadighed.

Betragte vi nu især Nederlænderen med de mange Kroner, hvoraf selv den Mindste var mere end han, i høiere menneskelig Forstand, kunde bære, da burde det ikke undre os, at han bar Nag til Livet i Aanden, om han end ikke bogstavelig havde havt Døden at takke for al sin Herlighed, men ogsaa det havde han; thi seent var han blevet Hertug i Burgund, hvis hans Fader ei var død i sin Ungdom, og aldrig var han blevet Konge over begge Sicilierne og over Spanien paa begge Sider af Verdens-Havet, hvis ikke Ferdinand den Catholskes Søn var død i sin Opvæxt og hans ældste Dattersøn i Vuggen.

Det var derfor i sin Orden, at Keiser Carl først i det Aar (1546), da hans mægtige Medbeilere: Morten i Wittenberg, Frands i Paris og Henrik i London, var døde, vovede at maale sig med Kurfyrsten af Sachsen og Landgreven af Hessen; men at det Høiheds-Skin, han derved vandt, dog kun var laant, det saae man snart, da Lutheranerne kjøbte Livet af ham, saa han i Fortvivlelse væltede sig ned af alle sine Throner og begrov sig endelig selv i et Spansk Kloster.

Vidste man nu god Besked saavel om »Sachsen og Hessen« fra gammel Tid, som om Kurfyrst Johan Frederiks og Landgrev Philips Herrestammer, da var her Stedet i Verdens-Historien til at meddele den, thi Reformationen har virkelig skaabt